

Lautakunta	Kasvatus ja opetuslautakunta
Hyväksymispäivämäärä ja pykälä	21.3.2024
Vastuuhenkilö	Sivistysjohtaja Veikko Niemi Kasvatus- ja opetusjohtaja Vesa Toikka

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä vuodelta 2023

Kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta on järjestetty hallintosäännön ja siitä johdettujen toimialajohtajan tai lautakunnan delegointipäätösten velvoitteiden mukaisesti. Uuden tiimiorganisaation mukaiset delegoinnit sekä julkisen vallankäytön viranhaltijapäätökset ovat valmistelussa. Taloudelliset vastuut on määritelty hallintosäännön sekä talousarviossa esitettyjen tilivastuiden mukaisesti, sekä erillisillä hankintoihin liittyvillä delegointipäätöksillä. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta noudattavat organisaation johtamisjärjestelmää sekä tehtäväkuvauksissa määriteltyjä vastuualueita. Palvelupäälliköt ovat raportoineet toiminnan ja talouden toteutumisesta poikkeamiseen kuukausikatsauksissa sekä laajemmin osavuosikatsauksissa. Toimintaan on tehty tasapainottamistoimenpiteet, jotka lautakunta on käsitellyt raporttien yhteydessä.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kasvatuksen ja opetuksen johtoryhmä seuraa toimintaa ja sille asetettuja tavoitteita. Tarvittavat muutokset tai korjaukset poikkeamiin tehdään mahdollisimman nopeasti. Merkittäviä puutteita lakien ja päätösten noudattamisessa tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia ei ole havaittu vuoden 2023 aikana. Palvelun päätöksistä tehtyjä oikaisuvaatimuksia on käsitelty lautakunnassa tai niistä on annettu lautakunnalle selvitys. Lautakunta on käsitellyt yhteensä yhdeksän oikaisuvaatimusta, joista neljä on liittynyt henkilöstöpäätökseen, yksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin, kolme perusopetuksen iltapäivätoimintapaikkaan ja yksi perusopetuksen palveluverkkoon.

Tilinpäätöksessä toteuma ylittyi talousarvioon nähden ja toimintakate ylittyi 2,4 %. Ylitykset johtuivat palvelutarpeen kasvusta varhaiskasvatuksessa ja kasvun tuen palveluissa sekä palvelusetelin indeksikorotuksista, palvelujen ostot (ruokapalvelut, ICT, perusopetuksen kuljetukset). Henkilöstökulut ylittyivät sijaismäärärahojen ylittymisellä sekä palkankorotusten kertaerän vaikutuksesta. Avustukset ja hankerahoitus. Avustukset, hankkeet ja rahansiirrot ovat täsmäytetty kirjanpitoon ja niistä on annettu riittävät ja oleelliset tiedot.

Suomi toisena kielenä opetukseen suunnatun valtionavustuksen haku myöhästyi. Opetushallitus oli muuttanut hakuaikaa. Kasvatuksen ja opetuksen henkilövaihdosten vuoksi hakuajan muuttuminen jäi huomioimatta. Vuoden 2023 haku tullaan sisällyttämään vuoden 2024 avustuksen hakuun.

Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Tavoitteiden toteutumista palvelu- ja palveluyksikkötasolla on seurattu säännöllisesti sekä raportoitu osavuosikatsausten yhteydessä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Palvelutasolla toiminnallisia riskejä tarkastellaan johtoryhmien työskentelyssä. Jokaisen päällikön tehtäviin kuuluu tiedostaa oman palvelunsa riskit ja pyrkiä varautumaan niihin. Merkittäviä riskejä kohdistuu erityisesti koulu- ja päiväkotirakennuksiin ja kriittisten asiantuntijoiden saamisen turvaamiseen. Monet koulukiinteistöt ovat tulossa elinkaarensa päähän. Perusopetuksen

kehittämissuunnitelman mukaisia toimia laitetaan täytäntöön myös tämän hetken rakentamiskohteiden lisäksi.

Toiminnallisista riskeistä on syytä huomioida organisaation kuormitusta koskevat riskit. Palveluverkkoon liittyvät muutokset ja valmistelutyö lisäävät organisaatioon kuormitusta. Riskinä on, että tarvittavan toimintakulttuurin muutos ei etene riittävän nopeasti ja sitoutuminen muutokseen jää ohueksi. Hyvinvointialueen yhteistyön vaikuttavuuden arviointi on haasteellisesta, riskinä on hyvinvointivajeen kasvaminen.

Keskeiset riskit on arvioitu talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin liittyen ja niiden realisoitumista on seurattu normaalin talousarvion toteumaseurannan yhteydessä. Arviot riskeistä ja niiden toteutumisesta on laadittu tilinpäätösohjeiden mukaisesti. Palvelun toimintoihin kohdistuneet tiilintarkastajien tarkastukset eivät ole tuoneet esille merkittäviä riskien realisoitumista.

Omaisuuksien hankinta, luovutukset ja hoidon valvonta

Omaisuuksien hankinta, luovutukset ja hoidon valvonta on toteutettu talous-, hankinta- ja hallintosäännön sekä talousarvion määrittämällä tavalla.

Sopimustoiminta

Sopimusten hallinta ja valvonta ovat toiminnasta vastaavien viranhaltijoiden oman vastuualueen johtamiseen kuuluva tehtävä. Pääosa sopimuksin hankittavista palveluista edellyttää viranomaisvalvontaa. Lautakunta hallitsee vastuualueensa sopimuksia hyväksymällä itse merkittävimmät sopimukset (esim. varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalvelusopimukset), osoittamalla niille määrärahat käyttösuunnitelmassa ja/tai hyväksymällä toiminnalle erilliset ohjeet. Tiedossa ei ole sopimuksista aiheutuneita negatiivisia seurauksia.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Riskienhallinta on riittävällä tasolla, ja hyvä hallintotapa toteutuu toimialan toiminnassa ja päätöksenteossa. Valmistavan opetuksen avustus jäi vuoden 2023 osalta hakematta. Tämän johdosta on sisäisen ohjeistuksen sisältöä muutettu sekä valtion järjestelmien seuranta tarkennettu.

Säännöt ja toimintaa määrittelevät ohjeet ovat osin hajanaisia ja nopeasti muuttuvia, joten niiden noudattaminen vaatii erityistä tarkkaavaisuutta. Organisaation tiedolla johtamista on vahvistettava, jotta päätöksenteko ja toiminnan suunnittelu perustuu oikeaan tietoon ja sen analysointiin. Tämän mahdollistamiseksi on rakennettava toimivat tietovarannot mm. uusien järjestelmähankintojen myötä.